

Elektronické pomůcky jakožto budoucnost, nejen u AAK, pro osoby s demencí

Stolní počítače, notebooky, chytré telefony či tablety – to všechno jsou technologie, které většina z nás takřka každodenně využívá, zvláště v dnešní době, a není na nich pro běžného uživatele vcelku nic výjimečného. Ale pojďme se na tyto elektronické pomůcky podívat očima člověka s demencí. Jak takové technologie/elektronické pomůcky mohou v pozitivním slova smyslu zkvalitňovat život osobám s demencí? A jak je tomu v zahraničí? Nejen na to jsme se zaměřili v rámci *Analýzy využití metod AAK u osob s demencí a osob s PAS v zahraničí*, která byla vytvořena v rámci systémového projektu MPSV s názvem Rozvoj systému sociálních služeb a kterou jsme již představili prostřednictvím článků v předchozích dvou číslech.

ŠVÉDSKO

Švédsko je v mnoha ohledech pokrokovou zemí a ne jinak tomu je i v případě využívání elektronických pomůcek pro osoby s demencí. Ve Švédsku je ze všech čtyř zmiňovaných zemí jednoznačně nejrozvinutější nabídka ať už elektronických, tj. technických či netechnických prostředků alternativní a augmentativní komunikace. Přestože ve Švédsku stále převládají spíše pomůcky netechnické povahy, jsou zde rovněž stále častěji diskutovány a nabízeny pomůcky technické, které jsou nabízeny jak soukromými společnostmi, tak například různými nadacemi. Ve Švédsku jsou elektronické pomůcky nabízeny především osobám s demencí v raném stádiu, a to proto, že v dalších stádiích nemoci povětšinou osoby nejsou schopny dostatečně dobře pochopit smysl užívání těchto pomůcek, pokud s nimi již neměli zkušenosti z dřívějšího života. Nejvíce využívané elektronické pomůcky ve Švédsku jsou aplikace v tabletech či mobilních telefonech, GPS alarmy, hudební panenky nebo robotické kočky.

NĚMECKO

Německo je co do zavádění elektronických pomůcek při léčbě osob s demencí vyhraněno spíše na práci s aplikacemi na různých typech zařízení, nikoliv na konkrétní typy přístrojů (jako jsou například chytré telefony, tablety či notebooky). Tyto aplikace vyvíjí již více než 20 let společnost REHAVISTA GmbH. Jedná se například o aplikaci Logoped, která pomáhá trénovat formování slov pomocí jednoduchých cvičení, která jsou zábavná a kreativní, či

aplikaci Compass, jež obsahuje přísloví, které vzbuzují vzpomínky z dětství. Lidé s demencí tam můžou doplňovat věty, čímž aktivují paměť a komunikaci. Toto cvičení obvykle velice dobře funguje i v pokročilém stádiu onemocnění.

FRANCIE

Ve **Francii** dochází, dle údajů od zástupců ISAAC francophone a Francouzské federace logopedů, ke zvýšení četnosti užívání elektronických pomůcek. Důležitým krokem podporujícím využívání digitálních technologií jako prostředku pro omezení ztráty autonomie je fakt, že tyto technologie/elektronické pomůcky mají oporu v Zákoně o přizpůsobení společnosti stárnutí, což může být považováno jako závazek společnosti ke stále se zvyšujícímu počtu uživatelů elektronických pomůcek. Ve Francii jsou za vývoj a uvedení na trh jednotlivých elektronických pomůcek zodpovědné především různé asociace, nadace či nestátní organizace, jako jsou ISAAC francophone, CoActis Santé, Platforma Garches New Technologies, UNAPEI, PULSALYS a další.

VELKÁ BRITÁNIE

Používání elektronických pomůcek u osob trpících demencí může být velice prospěšné jak pro samotného člověka s touto diagnózou, tak i pro jeho okolí, jemuž často usnadňuje komunikaci s daným jedincem. V případě včasného započetí práce s těmito nástroji může docházet k výrazné kognitivní stimulaci jedince, která může pozitivně stimulovat osobu v pozdějším stádiu demence. Problémem, na který se nejen v této zemi naráží, je poměrně velká náročnost při učení ovládnání daného nástroje/pomůcky, a to i vzhledem k neustálému vývoji nových technologií, které s sebou přináší i poměrně častou obměnu zařízení a jednotlivých ovládacích softwarů. Poté zde tedy často dochází k situacím, kdy si člověk, který se naučil s danou pomůckou pracovat a osvojil si základní manipulaci s ní, si najednou neví s novým typem stejné pomůcky rady. Ruku v ruce s neustále se

zrychlujícím vývojem nových technologií jde i vysoká pořizovací cena jednotlivých typů zařízení, které si tak mnoho pečujících zkrátka nemůže dovolit. Možná proto ve Velké Británii není používání elektronických pomůcek u osob s demencí prozatím příliš rozšířené. I přesto se zde však pracuje s některými elektronickými pomůckami, jako jsou například standardně využívané mobilní telefony s velkými tlačítky, fotoaparáty či tablety s různými aplikacemi, které slouží jak k usnadnění komunikace s daným jedincem, tak především k pozitivní stimulaci kognitivních schopností člověka. Zajímavostí, kterou ve Velké Británii využívají, jsou elektronické dávkovače léků.

ZÁVĚR

Elektronické pomůcky často usnadňují každodenní život nám všem. Nebo si to alespoň myslíme. A přiznejme si otevřeně, že už si život bez nich neumíme příliš dobře představit. Ale je důležité si uvědomovat, že to, co je pro nás běžné či „normální“, nemusí být „normální“ pro ostatní – pro osoby s demencí. Ne každý zvládne ovládat všechny technologické vymoženosti poslední doby – chytrý telefon nemusí být nutně dobře ovladatelný či srozumitelný pro člověka, který se s takovým typem zařízení nikdy nesetkal, a nemusí to být nutně člověk s demencí, který má celou věc spojenou s pochopením principu fungování přístroje ještě ztíženou svou diagnózou. Je však prokázáno, nejen naší Analýzou, že je vhodné tyto pomůcky zařazovat do běžné péče o osoby s demencí. Při vhodném způsobu zařazení užívání jakéhokoliv typu elektronických pomůcek může dojít do budoucna k výraznému zkvalitnění života daného člověka, a o to nám jde především. I přesto, že pomáhají například při komunikaci jedince s rodinou, přáteli, při běžných denních aktivitách, případně při komunikaci člověka například s personálem v různých typech pobytových zařízení, kam se osoby s demencí dostávají, nejdůležitější stále zůstává individuální přístup ke každému člověku. Ať už s diagnózou, či bez. A na to bychom neměli zapomínat!

¹ ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, z. ú. *Analýza využití metod AAK u osob s demencí a osob s PAS v zahraničí [online]. 2020. Dostupné z: http://rsss.mpsv.cz/wp-content/uploads/2021/01/Demence_PAS_Zahranici_Analyza_final.pdf*

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

